

CREDINȚA CREȘTINĂ ȘI PLURALISMUL RELIGIOS: ÎN CĂUTAREA UNUI TEREN COMUN PENTRU BUNĂSTAREA UMANĂ

Asist. univ. dr. Beni MOCAN

Universitatea „Aurel Vlaicu” din Arad, România

benimocan@gmail.com

ABSTRACT: Christian Faith and Religious Pluralism: Seeking a Common Ground for Human Flourishing.

This article explores the intersection of Christian faith and religious pluralism, focusing on how these elements can converge to foster a shared vision of human flourishing. Religious pluralism, a hallmark of contemporary society, is examined not merely as a sociological fact but as a theological opportunity for constructive engagement. Drawing on the works of Amos Yong, James K. A. Smith, and Miroslav Volf, the discussion frames pluralism as a space where Christians can embody humility, hospitality, and reconciliation.

Key theological themes, such as the role of the Spirit in diverse religious traditions and the transformative power of interfaith dialogue, are explored to emphasize the importance of mutual understanding and cooperation. Religious experience is presented as a universal language, transcending doctrinal boundaries and fostering empathy and connection, with insights from Diana Eck, Sarah Coakley, and Rudolf Otto supporting this perspective. The concept of human flourishing is defined holistically, integrating physical, emotional, spiritual, and ecological dimensions. Drawing from Abraham Kuyper's sphere sovereignty and theologies of creation by Niels Henrik Gregersen, Elaine Howard Ecklund, and Amos Yong, the article highlights the interdependence of humanity, creation, and divine purpose. The eschatological vision of flourishing presented by N. T. Wright and the ecological commitments emphasized by Norman Wirzba illustrate how Christians are called to care for creation while anticipating the fullness of God's kingdom. By engaging religious diversity through theological reflection, interfaith practices, and public action, this article argues that Christians can contribute meaningfully to the common good. It concludes with a call for the church to adopt its role as a catalyst for justice and reconciliation, emphasizing that the transforma-

tive power of the gospel is most evident when lived out in collaboration with others. Through this vision, the article demonstrates how Christian faith can respond to the challenges of pluralism by fostering a shared commitment to human flourishing.

Keywords: *pluralism, human flourishing, religious experiences, church, common good*

Introducere: un peisaj pluralist și chemarea la dialog

Pluralismul religios este o trăsătură definitorie a lumii moderne. Într-o societate globalizată¹, indivizii și comunitățile se găsesc tot mai des navigând printr-un mozaic de tradiții religioase și perspective de viață diverse. Această diversitate nu este doar un fapt sociologic, ci o provocare teologică care necesită ca creștinii să se implice constructiv cu diferențele, rămânând în același timp fideli convingerilor lor. O astfel de implicare presupune o atitudine de umilință, curiozitate și deschidere spre dialog, toate subliniate în discursul teologic contemporan.

Cercetători precum Amos Yong și James K. A. Smith prezintă pluralismul nu doar ca o realitate societală, ci ca o oportunitate teologică. Yong susține că diversitatea religioasă nu este accidentală, ci face parte din planul providențial al lui Dumnezeu. El scrie: „Pluralismul religios reflectă lucrarea continuă a Duhului dincolo de granițele tradiției creștine”.² Această perspectivă reîncadrează pluralismul ca un spațiu în care activitatea lui Dumnezeu poate fi discernută în moduri neașteptate. În mod similar, Smith subliniază că pluralismul provoacă biserica să adopte o „prezență fidelă” în lume, mai degrabă decât să se retragă în insularitate. El afirmă: „Biserica nu trebuie să se retragă, ci să prospere ca o prezență fidelă în mijlocul diversității”.³

Miroslav Volf adaugă o dimensiune critică acestei discuții, abordând implicațiile practice ale pluralismului. El argumentează că pluralismul reli-

1 Ioan-Gheorghe Rotaru, “Globalization and its effect on religion”, *Jurnalul Libertății de Conștiință*, Mihnea Costoiu, Liviu-Bogdan Ciucă, Nelu Burcea (eds.), Les Arcs, France, Iarsic, 2014, vol. 1, nr. 1, pp. 532-541.

2 Amos Yong, *The Spirit Poured Out on All Flesh: Pentecostalism and the Possibility of Global Theology*, Grand Rapids, Baker Academic, 2005, p. 65.

3 James K. A. Smith, *Awaiting the King: Reforming Public Theology*, Grand Rapids, Baker Academic, 2017, p. 89.

gios, mai degrabă decât să fie o amenințare, oferă un cadru în care comunitățile de credință pot colabora pentru binele comun. El scrie: „Pluralismul nu înseamnă ștergerea diferențelor, ci crearea de spații în care comunități diverse pot coexista și contribui la o viziune comună asupra bunăstării.”⁴ Această viziune încurajează creștinii să vadă pluralismul ca pe o oportunitate de parteneriat și reconciliere.

În completarea reflecțiilor teologice, cercetătorii dialogului interreligios, precum Diana Eck, subliniază importanța practică a implicării în pluralism. Eck scrie: „Într-o lume la fel de interconectată ca a noastră, angajamentul față de diversitatea religioasă nu este opțional; este fundamental pentru conturarea unui viitor mai incluziv și mai just.”⁵ Lucrarea ei evidențiază potențialul transformator al angajamentului interreligios, în special atunci când depășește toleranța și trece spre o înțelegere autentică și o colaborare sinceră.

Elizabeth Shakman Hurd abordează pluralismul dintr-o perspectivă politică, explorând modul în care diversitatea religioasă contestă cadrele tradiționale de guvernare. Ea susține că pluralismul perturbă structurile de putere consacrate, dar deschide și posibilități pentru justiție și echitate. „Pluralismul religios,” scrie ea, „ne forțează să regândim modul în care puterea și guvernarea pot fi structurate pentru a reflecta demnitatea și drepturile comunităților diverse.”⁶ Perspectivele sale evidențiază intersecția dintre teologie, politică și viața publică în răspunsul la pluralism.

Având în vedere aceste perspective, creștinii sunt chemați să-și reimagneze rolul într-o lume pluralistă. Pluralismul nu este doar o provocare de gestionat, ci o invitație de a întruchipa valorile umilinței, ospitalității și reconcilierii. Prin implicarea în diversitatea religioasă prin reflecție teologică, dialog interreligios și acțiune publică, creștinii pot contribui la o viziune comună asupra bunăstării umane care onorează atât credința lor, cât și demnitatea celorlalți. Această viziune necesită un angajament față de dialog și cooperare ca practici esențiale pentru navigarea complexităților pluralismului.

4 Miroslav Volf, *Flourishing: Why We Need Religion in a Globalized World*, New Haven, Yale University Press, 2016, p. 43.

5 Diana Eck, *Encountering God: A Spiritual Journey from Bozeman to Banaras*, Boston, Beacon Press, 1993, p. 53.

6 Elizabeth Shakman Hurd, *Beyond Religious Freedom: The New Global Politics of Religion*, Princeton, Princeton University Press, 2015, p. 104.

Îmbrățișarea pluralismului: dincolo de toleranță, spre o angajare constructivă

Îmbrățișarea pluralismului presupune mai mult decât o simplă toleranță, care adesea implică o acceptare pasivă a diferențelor fără o interacțiune semnificativă. În schimb, creștinii sunt chemați la o angajare constructivă care să promoveze înțelegerea reciprocă și cooperarea. Această perspectivă este susținută de Miroslav Volf, care susține că pluralismul oferă o oportunitate unică pentru comunitățile religioase de a contribui la bunăstarea societății prin valori comune precum iubirea, dreptatea și compasiunea.⁷ Amos Yong dezvoltă această viziune, sugerând că pluralismul este un loc în care activitatea Duhului creează oportunități pentru învățare reciprocă și transformare.⁸ Catherine Cornille, în studiul său despre dialogul interreligios, subliniază necesitatea umilinței și reflecției personale, afirmând că o angajare autentică presupune deschiderea către posibilitatea de a fi schimbat de celălalt.⁹

Ipoteza pluralistă a lui John Hick oferă un cadru filosofic pentru înțelegerea rolului pluralismului în viața religioasă. Hick susține că tradițiile religioase sunt răspunsuri diverse la aceeași realitate supremă, modelate de contexte culturale și istorice.¹⁰ Această viziune contestă tendințele exclusiviste, afirmând în același timp integritatea fiecărei tradiții în căutarea divinului. Paul Knitter promovează o „teologie mutuală” care caută un teren comun, respectând în același timp diferențele. Knitter scrie: „Scopul angajamentului interreligios nu este dizolvarea granițelor, ci crearea de punți care permit o înțelegere și o cooperare mai profundă”.¹¹ Mai mult, lucrările lui Francis Clooney în teologia comparativă evidențiază modul în care studierea altor tradiții poate adânci propria credință, oferind noi perspective asupra misterului lui Dumnezeu.¹²

7 Volf, *Flourishing*, p. 61.

8 Amos Yong, *Renewing Christian Theology: Systematics for a Global Christianity*, Waco, Baylor University Press, 2014, p. 122.

9 Catherine Cornille, *The Im-Possibility of Interreligious Dialogue*, New York, Crossroad, 2008, p. 33.

10 John Hick, *An Interpretation of Religion: Human Responses to the Transcendent*, New Haven, Yale University Press, 2004, p. 235.

11 Paul F. Knitter, *Introducing Theologies of Religion*, Maryknoll, NY, Orbis Books, 2002, p. 78.

12 Francis X. Clooney, *Comparative Theology: Deep Learning Across Religious Borders*, Malden, MA, Wiley-Blackwell, 2010, p. 15.

Două perspective suplimentare îmbogățesc această discuție explorând modul în care pluralismul poate stimula o angajare teologică și etică mai profundă. Raimon Panikkar, în munca sa despre dialogul interreligios, subliniază potențialul transformator al întâlnirii. El afirmă că dialogul interreligios nu este despre acorduri, ci despre îmbogățirea reciprocă prin împărtășirea experiențelor și intuițiilor spirituale. Panikkar scrie: „Dialogul autentic necesită deschidere nu doar la cuvintele celuilalt, ci și la inima celuilalt, unde diferențele devin porți către o înțelegere mai profundă.”¹³ De asemenea, Eboo Patel, în lucrările sale practice despre cooperarea interreligioasă, evidențiază importanța pluralismului pentru armonia socială. Patel subliniază rolul comunităților de credință în construirea de punți și abordarea provocărilor societale, argumentând că „diversitatea religioasă, atunci când este adoptată constructiv, devine o sursă de putere și inovație.”¹⁴ Patel pune accent pe colaborare, evidențiind rezultatele practice ale angajării pluraliste constructive, arătând cum perspectivele teologice se pot traduce în pași concreți pentru binele comun.

Aceste perspective converg asupra ideii că pluralismul nu este o provocare care trebuie gestionată, ci un dar care trebuie îmbrățișat. După cum afirmă David Ford: „Diversitatea religioasă îmbogățește înțelegerea noastră despre Dumnezeu și umanitate, creând oportunități de colaborare care reflectă iubirea reconcilierii a lui Hristos.”¹⁵ Împreună, aceste voci subliniază importanța depășirii simplei toleranțe pentru a ajunge la o interacțiune autentică, unde diferențele devin oportunități pentru învățare, creștere și bunăstare mutuală.

Rolul experienței religioase în construirea punților între diferențe

Experiența religioasă oferă un limbaj universal care transcende diferențele doctrinare și culturale, oferind o cale unică pentru promovarea empatiei, înțelegerii și cooperării între tradițiile de credință. Diana Eck subliniază importanța experiențelor spirituale împărtășite în construirea relațiilor interreligioase, afirmând că „experiența religioasă are puterea de a dizolva barierele și de a crea legături de empatie și respect.”¹⁶ Conform lui Eck, astfel

13 Raimon Panikkar, *The Intrareligious Dialogue*, New York, Paulist Press, 1999, p. 54.

14 Eboo Patel, *Interfaith Leadership: A Primer*, Boston, Beacon Press, 2016, p. 102.

15 David Ford, *The Future of Christian Theology*, Oxford, Wiley-Blackwell, 2011, p. 89.

16 Eck, *Encountering God*, p. 72.

de experiențe deschid căi pentru dialog interreligios care nu sunt ancorate în teologie abstractă, ci în realitățile trăite ale indivizilor și comunităților.

Amos Yong accentuează dimensiunea pneumatologică a experienței religioase, argumentând că Duhul Sfânt operează în diverse tradiții, creând oportunități pentru întâlniri transcendente: „Lucrarea Duhului nu poate fi limitată la granițele unei singure tradiții, ci se extinde la practicile și experiențele diverse ale umanității”.¹⁷ Perspectiva lui Yong reîncadrează experiența religioasă ca un spațiu de activitate divină care transcende diviziunile create de oameni, promovând momente de transcendență împărtășită. În mod similar, Sarah Coakley explorează potențialul rugăciunii contemplative ca o practică spirituală comună care construiește punți între diviziuni. Ea observă: „Rugăciunea contemplativă deschide sinele către divin în moduri care transcend granițele confesionale, creând un spațiu comun pentru dialog și conexiune”.¹⁸ Pentru Coakley, astfel de practici invită participanții într-o întâlnire relațională cu Dumnezeu care, simultan, favorizează o înțelegere interreligioasă mai profundă. Mark Heim oferă o viziune complementară, sugerând că experiențele religioase din diferite tradiții articulează realitatea divină în moduri care nu sunt neapărat contradictorii, ci complementare. El scrie: „Diversitatea experiențelor religioase reflectă natura multidimensională a realității divine, invitând la îmbogățire reciprocă prin dialog interreligios”.¹⁹ Cadrul său sugerează că diversitatea religioasă, departe de a fi o sursă de conflict, poate deveni un catalizator pentru o înțelegere și cooperare mai profundă.

Rolul experienței religioase este iluminat de alte două perspective, care contribuie la construirea podurilor între diferențele existente. Barbara A. Holmes accentuează aspectele comunitare și transformatoare ale spiritualității, în special în contexte de dreptate socială și eliberare. Ea scrie: „Experiențele religioase care apar în creuzetul luptei și speranței transcend individualismul, creând un limbaj comun al eliberării și vindecării”.²⁰ Perspectivile lui Holmes evidențiază modul în care experiența religioasă ancorată în practici comunitare poate promova solidaritatea între limitele

17 Yong, *The Spirit Poured Out on All Flesh*, p. 144.

18 Sarah Coakley, *God, Sexuality, and the Self: An Essay on the Trinity*, Cambridge, Cambridge University Press, 2013, p. 191.

19 Mark Heim, *The Depth of the Riches: A Trinitarian Theology of Religious Ends*, Grand Rapids, Eerdmans, 2001, p. 89.

20 Barbara A. Holmes, *Joy Unspeakable: Contemplative Practices of the Black Church*, Minneapolis, Fortress Press, 2017, p. 47.

credinței, culturii și rasei. Rudolf Otto, în lucrarea sa clasică despre natura experienței religioase, subliniază universalitatea și puterea acesteia. Otto descrie „numinosul” ca o întâlnire profundă cu divinul care evocă admirație și uimire, unind indivizi din tradiții diverse într-un sens comun al sacru-lui.²¹ Analiza sa sugerează că astfel de experiențe pot servi ca un teren comun pentru angajamentul interreligios, oferind un sentiment mai profund de conexiune în mijlocul diversității teologice.

Aceste perspective demonstrează colectiv că experiența religioasă este un instrument puternic pentru construirea punților între diferențe. După cum observă Diana Butler Bass: „Practicile și experiențele spirituale ne ancorează în umanitatea noastră comună, creând spații pentru empatie, conexiune și cooperare.”²² Prin aceste întâlniri împărtășite, comunitățile de credință pot construi relații care onorează diferențele, promovând în același timp un angajament colectiv față de bunăstarea umană.

Definirea bunăstării umane: o viziune holistică

Bunăstarea umană, în teologia creștină, cuprinde întreaga gamă a experienței umane, integrând dimensiuni fizice, emoționale, spirituale și sociale. Această viziune cuprinzătoare afirmă că indivizii și comunitățile își ating bunăstarea atunci când se aliniază scopului lui Dumnezeu și trăiesc în armonie cu ceilalți și cu lumea creată. Jonathan Pennington descrie bunăstarea ca împlinirea scopului uman în acord cu designul lui Dumnezeu, afirmând: „Adevărata bunăstare este fundamentată în deplinătatea și virtutea care reflectă Împărăția lui Dumnezeu.”²³ Contribuția lui Pennington subliniază aspectele relaționale ale bunăstării, evidențiind interconectarea dintre umanitate, creație și scopul divin.

Conceptul de *suveranitate a sferelor* al lui Abraham Kuyper oferă un cadru structural pentru înțelegerea bunăstării în contexte comunitare și societale. Kuyper scrie: „Bunăstarea apare atunci când fiecare sferă a vieții funcționează conform scopului său divin, contribuind la armonia în-

21 Rudolf Otto, *The Idea of Holy: An Inquiry into the Non-Rational Factor in the Idea of the Divine and Its Relation to the Rational*, New York, Oxford University Press, 1958, p. 36.

22 Diana Butler Bass, *Grounded: Finding God in the World – A Spiritual Revolution*, New York, HarperOne, 2015, p. 95.

23 Jonathan Pennington, *The Sermon on the Mount and Human Flourishing: A Theological Commentary*, Grand Rapids, Baker Academic, 2017, p. 14.

tregului”.²⁴ Această perspectivă subliniază necesitatea respectării rolurilor distincte ale familiei, bisericii, științei, artei și politicii, asigurând în același timp cooperarea lor pentru binele comun. Bazându-se pe gândirea lui Kuyper, Elaine Howard Ecklund explorează modul în care știința și religia pot lucra împreună pentru a promova bunăstarea umană. Ea argumentează că aceste domenii nu sunt adversare, ci complementare, afirmând: „Știința și religia, atunci când sunt abordate cu umilință și colaborare, oferă instrumente pentru înțelegerea și îmbunătățirea lumii”.²⁵ Abordarea interdisciplinară a lui Ecklund evidențiază implicațiile practice ale integrării investigației științifice cu etica teologică în abordarea provocărilor globale, precum sănătatea, sărăcia și schimbările climatice.

Niels Henrik Gregersen accentuează dimensiunea ecologică a bunăstării prin teologia sa despre „întruparea profundă.” El argumentează că întruparea lui Hristos îl conectează pe Dumnezeu nu doar la umanitate, ci și la întreaga creație, demonstrând solidaritatea divină cu întreaga lume naturală: „Întruparea profundă dezvăluie angajamentul lui Dumnezeu față de bunăstarea întregii creații, invitând umanitatea să îmbrățișeze rolul ei ca administrator al pământului”.²⁶ Această viziune se aliniază cu afirmația lui Amos Yong că activitatea Duhului se extinde la procesele ecologice și cosmice, îndemnând umanitatea să gestioneze creația responsabil: „Duhul animează creația, susținând viața și ghidând umanitatea spre bunăstarea întregului cosmos”.²⁷

Alte două perspective importante adâncesc înțelegerea bunăstării holistice. Tom Wright, în *Surprised by Hope*, accentuează dimensiunea escatologică a bunăstării, argumentând că aceasta își găsește împlinirea finală în speranța învierii și restaurarea tuturor lucrurilor: „Bunăstarea în prezent anticipează plinătatea vieții în creația reînnoită de Dumnezeu, unde dreptatea, pacea și iubirea vor domni”.²⁸ Lucrarea sa provoacă creștinii să

24 Abraham Kuyper, *Lectures on Calvinism*, Grand Rapids, Eerdmans, 1931, p. 73.

25 Elaine Howard Ecklund, *Secularity and Science: What Scientists Around the World Really Think About Religion*, Oxford, Oxford University Press, 2019, p. 88.

26 Niels Henrik Gregersen, *Incarnation: On the Scope and Depth of Christology*, Minneapolis, Fortress Press, 2015, p. 153.

27 Amos Yong, *The Cosmic Breath: Spirit and Nature in the Pentecostal Imagination*, Grand Rapids, Baker Academic, 2012, p. 211.

28 N. T. Wright, *Surprised by Hope: Rethinking Heaven, the Resurrection, and the Mission of the Church*, New York, HarperOne, 2008, p. 207.

lucreze pentru dreptate și reconciliere în prezent, ca o pregustare a Împărăției lui Dumnezeu. Norman Wirzba subliniază dimensiunile relaționale și ecologice ale bunăstării, argumentând că grija pentru creație este esențială pentru trăirea Evangheliei. El scrie: „Bunăstărea implică cultivarea unor relații de grijă și responsabilitate mutuală în cadrul comunității creației”.²⁹ Perspectiva lui Wirzba subliniază interdependența dintre umanitate și lumea naturală, chemând creștinii la un angajament reînnoit față de administrarea ecologică. Această perspectivă prezintă împreună o viziune holistică asupra bunăstării umane, care integrează dimensiunile relaționale, ecologice și escatologice. Această viziune cheamă creștinii să îmbrățișeze un mod de viață care reflectă iubirea, dreptatea³⁰ și scopul lui Dumnezeu pentru întreaga creație.

Concluzie: spre o viziune comună asupra bunăstării umane

Viziunea creștină asupra bunăstării umane este fundamentată în iubirea lui Dumnezeu, demnitatea fiecărei persoane și interconectarea întregii vieți. Abraham Kuyper a declarat faimos: „Nu există nici un centimetru pătrat în întregul domeniu al existenței noastre umane peste care Hristos, care este Suveran peste toate, să nu spună: ‘Al Meu!’”.³¹ Această viziune cheamă creștinii să îmbrățișeze pluralismul ca pe un dar și să caute un teren comun în valorile și experiențele împărtășite.

Timothy Keller argumentează că credința creștină oferă o viziune solidă asupra bunăstării umane, care integrează dreptatea, compasiunea și căutarea sensului vieții.³² În mod similar, Miroslav Volf descrie bunăstărea ca trăirea în comuniune cu Dumnezeu, ceilalți și creația, ghidată de mandatul biblic de a-ți iubi aproapele.³³ Aceste perspective subliniază dimensiunile holistice și relaționale ale bunăstării, invitând creștinii să colaboreze cu ceilalți pentru binele comun. Reamintim aici concluzia lui Amos Yong: „Lucrarea Duhului nu este limitată la biserică, ci se extinde la întreaga crea-

29 Norman Wirzba, *From Nature to Creation: A Christian Vision for Understanding and Loving Our World*, Grand Rapids, Baker Academic, 2015, p. 46.

30 Ioan-Gheorghe Rotaru, *Om-Demnitare-Libertate*, Cluj-Napoca, Editura Risoprint, 2019, pp. 201-215.

31 Kuyper, *Lectures on Calvinism*, p. 54.

32 Timothy Keller, *Generous Justice: How God's Grace Makes Us Just*, New York, Dutton, 2010, p. 98.

33 Volf, *Flourishing*, p. 59.

ție, invitând umanitatea să participe la scopurile cosmice ale lui Dumnezeu” (*The Cosmic Breath*, 234).³⁴ Această viziune incluzivă provoacă creștinii să angajeze pluralismul în mod constructiv, recunoscându-l ca pe un context pentru trăirea autentică a credinței.

Biserica³⁵ are un rol unic în promovarea bunăstării umane într-o lume pluralistă. După cum observă Luke Bretherton: „Vocația bisericii nu este să domine, ci să slujească, oferind mărturie despre iubirea lui Dumnezeu într-o lume fracturată”.³⁶ Yong subliniază și el că Biserica devine un catalizator al transformării atunci când îmbrățișează lucrarea Duhului dincolo de zidurile sale.³⁷ Modelând ospitalitate, umilință și dreptate, Biserica poate întruchipa Împărăția lui Dumnezeu în moduri care inspiră și transformă, lucru afirmat și de Volf: „Credința creștină nu se retrage din lume, ci caută activ bunăstarea acesteia, având încredere în promisiunea scopurilor răscumpărătoare ale lui Dumnezeu”.³⁸

Bibliografie:

- ✦ BASS, Diana Butler, *Grounded: Finding God in the World—A Spiritual Revolution*, New York, HarperOne, 2015.
- ✦ BRETHERTON, Luke, *Christ and the Common Life: Political Theology and the Case for Democracy*, Grand Rapids, Eerdmans, 2019.
- ✦ CLOONEY, Francis X., *Comparative Theology: Deep Learning Across Religious Borders*, Malden, MA, Wiley-Blackwell, 2010.
- ✦ COAKLEY, Sarah, *God, Sexuality, and the Self: An Essay on the Trinity*, Cambridge, Cambridge University Press, 2013.
- ✦ CORNILLE, Catherine, *The Im-Possibility of Interreligious Dialogue*, New York, Crossroad, 2008.
- ✦ ECKLUND, Elaine Howard, *Secularity and Science: What Scientists Around the World Really Think About Religion*, Oxford, Oxford University Press, 2019.

34 Yong, *The Cosmic Breath*, p. 234.

35 Ioan-Gheorghe Rotaru, „Misiunea Bisericii în societate”, *Timotheus – Incursiuni Teologice Tematiche* 4 (2), 2017, pp. 57-76.

36 Luke Bretherton, *Christ and the Common Life: Political Theology and the Case for Democracy*, Grand Rapids, Eerdmans, 2019, p. 65.

37 Yong, *Renewing Christian Theology*, p. 98.

38 Volf, *Flourishing*, p. 78.

- ✦ ECK, Diana, *Encountering God: A Spiritual Journey from Bozeman to Banaras*, Boston, Beacon Press, 1993.
- ✦ FORD, David, *The Future of Christian Theology*, Oxford, Wiley-Blackwell, 2011.
- ✦ GREGERSEN, Niels Henrik, *Incarnation: On the Scope and Depth of Christology*, Minneapolis, Fortress Press, 2015.
- ✦ HEIM, Mark, *The Depth of the Riches: A Trinitarian Theology of Religious Ends*, Grand Rapids, Eerdmans, 2001.
- ✦ HICK, John, *An Interpretation of Religion: Human Responses to the Transcendent*, New Haven, Yale University Press, 2004.
- ✦ HOLMES, Barbara A., *Joy Unspeakable: Contemplative Practices of the Black Church*, Second Edition, Minneapolis, Fortress Press, 2017.
- ✦ HURD, Elizabeth Shakman, *Beyond Religious Freedom: The New Global Politics of Religion*, Princeton, Princeton University Press, 2015.
- ✦ KELLER, Timothy, *Generous Justice: How God's Grace Makes Us Just*. New York: Dutton, 2010.
- ✦ KNITTER, Paul F., *Introducing Theologies of Religion*, Maryknoll, NY, Orbis Books, 2002.
- ✦ KUYPER, Abraham, *Lectures on Calvinism*, Grand Rapids, Eerdmans, 1931.
- ✦ OTTO, Rudolf, *The Idea of the Holy: An Inquiry into the Non-Rational Factor in the Idea of the Divine and Its Relation to the Rational*, Translated by John W. Harvey, New York, Oxford University Press, 1958.
- ✦ PENNINGTON, Jonathan, *The Sermon on the Mount and Human Flourishing: A Theological Commentary*, Grand Rapids, Baker Academic, 2017.
- ✦ PANIKKAR, Raimon, *The Intrareligious Dialogue*, Revised Edition. New York, Paulist Press, 1999.
- ✦ PATEL, Eboo, *Interfaith Leadership: A Primer*, Boston, Beacon Press, 2016.
- ✦ ROTARU, Ioan-Gheorghe, *Om-Demnitare-Libertate*, Cluj-Napoca, Editura Risoprint, 2019.
- ✦ ROTARU, Ioan-Gheorghe, "Globalization and its effect on religion", *Jurnalul Libertății de Conștiință*, Mihnea Costoiu, Liviu-Bogdan Ciucă, Nelu Burcea (eds.), Les Arcs, France, Iarsic, 2014, vol.1, nr.1, pp.532-541.
- ✦ ROTARU, Ioan-Gheorghe, "Misiunea Bisericii în societate", *Timotheus – Incursiuni Teologice Tematice* 4 (2), 2017, pp. 57-76.

- ✦ SMITH, James K. A., *Awaiting the King: Reforming Public Theology*, Grand Rapids, Baker Academic, 2017.
- ✦ VOLF, Miroslav, *Flourishing: Why We Need Religion in a Globalized World*, New Haven, Yale University Press, 2016.
- ✦ WIRZBA, Norman, *From Nature to Creation: A Christian Vision for Understanding and Loving Our World*, Grand Rapids, Baker Academic, 2015.
- ✦ WRIGHT, N. T., *Surprised by Hope: Rethinking Heaven, the Resurrection, and the Mission of the Church*, New York, HarperOne, 2008.
- ✦ YONG, Amos, *The Cosmic Breath: Spirit and Nature in the Pentecostal Imagination*, Grand Rapids, Baker Academic, 2012.
- ✦ YONG, Amos, *Renewing Christian Theology: Systematics for a Global Christianity*, Waco, Baylor University Press, 2014.
- ✦ YONG, Amos, *The Spirit Poured Out on All Flesh: Pentecostalism and the Possibility of Global Theology*, Grand Rapids, Baker Academic, 2005.